

**Αποτελέσματα της ετήσιας Περιφερειακής Έρευνας
των Συνθηκών Διαβίωσης και Εισοδήματος
Νοικοκυριών 2020-2021
(1η ΠΕΕΣυΔ, Δεκέμβριος 2021)**

**Καταγραφή των Ευπαθών Ομάδων με βάση
πολλαπλά Χαρακτηριστικά και Ιδιότητες
(Κοινωνικοί Χάρτες)**

**Δημήτρης Μπιμπίκος, Εμπειρογνώμονας,
Οικονομολόγος (M.Sc./MBA) Περιφερειολόγος (M./Ph.)**

Μέρος Α΄

**Αποτελέσματα της ετήσιας Περιφερειακής Έρευνας
των Συνθηκών Διαβίωσης και Εισοδήματος
Νοικοκυριών 2020-2021
(1η ΠΕΕΣυΔ, Δεκέμβριος 2021)**

Στόχοι της ΠΕΕΣυΔ

Η 1η έρευνα ΠΕΕΣυΔ διενεργήθηκε τον Νοέμβριο και Δεκέμβριο του 2021 (με αναφορά στα έτη 2019 και 2020) εντάσσεται στα μεθοδολογικά εργαλεία του ΠεΠΚΕ Θεσσαλίας.

Η ΠΕΕΣυΔ στοχεύει στη διερεύνηση και ανάδειξη των αναγκών οικογενειών και των μελών τους, που βρίσκονται άμεσα και συστηματικά αντιμέτωποι με τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό, ανιχνεύοντας κοινωνιολογικά χαρακτηριστικά, συνθήκες στέγασης, πρόσβαση σε κοινωνικές υπηρεσίες και σε υπηρεσίες υγείας, ζητήματα ποιότητας ζωής κ.λπ.

Στοχεύει επιπρόσθετα στον εντοπισμό των εισοδηματικών κατανομών των ευπαθών ομάδων, ενώ -σε συνδυασμό με την έρευνα της κατανομής των ωφελούμενων- αποτυπώνει τις χωρικές «ζώνες» στις οποίες αναδεικνύονται πολλαπλά φαινόμενα φτώχειας, κοινωνικού αποκλεισμού και περιθωριοποίησης, είτε λόγω εισοδήματος (διαγενεακή φτώχεια, διακρίσεις κ.λπ.), είτε λόγω περιθωριοποίησης (περιθωριοποιημένες ομάδες, θύλακες φτώχειας), στις οποίες διαβιούν ευάλωτες κοινωνικά ομάδες.

Η διερεύνηση και κωδικοποίηση των κοινωνικών αναγκών με την παραπάνω έννοια και περιεχόμενο, συνδέεται με τη διατύπωση προτάσεων και δράσεων για την αντιμετώπισή τους, τόσο στο πλαίσιο των πολιτικών και των παρεμβάσεων κοινωνικής ένταξης, όσο και στην στοχευμένη αντιμετώπιση των δράσεων σε ομάδες στόχους, σε «θύλακες φτώχειας» και λοιπές συνοδευτικές δράσεις ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής.

Ταυτότητα και Οργάνωση της 1ης ΠΕΕΣΥΔ (1)

Η 1η έρευνα **ΠΕΕΣΥΔ** περιλάμβανε συμπλήρωση ερωτηματολογίων και διενεργήθηκε μέσω τηλεφωνικής συνέντευξης σε 212 νοικοκυριά, η επιλογή των οποίων έγινε με κριτήρια αντιπροσωπευτικότητας των ευπαθών ομάδων από τους καταγεγραμμένους ωφελούμενους των Κέντρων Κοινότητας ανά Δήμο της Περιφέρειας Θεσσαλίας.

Οι τηλεφωνικές συνεντεύξεις διενεργήθηκαν από τα Επιστημονικά Στελέχη πεδίου του Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης της Περιφέρειας Θεσσαλίας (ΠεΠΚΕ), μετά από τηλεφωνική επαφή από τα προ-επιλεγμένα νοικοκυριά, τα οποία είχαν ενημερωθεί από τα αντίστοιχα Κέντρα Κοινότητας (Κ.Κ.) του οικείου Δήμου.

Τα ερωτηματολόγια που αφορούσαν ωφελούμενους Ρομά συμπληρώθηκαν από τα Στελέχη του Παραρτήματος Ρομά του αντίστοιχου Κέντρου Κοινότητας. Επίσης, τα ερωτηματολόγια στη Σκιάθο, στην Σκόπελο και την Αλόνησο συμπληρώθηκαν από τα Στελέχη των αντίστοιχων Κέντρων Κοινότητας των Δήμων των Σποράδων.

Ταυτότητα και Οργάνωση της 1ης ΠΕΕΣΥΔ (2)

Η επιλογή των νοικοκυριών στο επίπεδο του Δήμου προβλέφθηκε από τα στελέχη πεδίου που έχουν σαφή και καθημερινή αντίληψη της κοινωνικής διαστρωμάτωσης του πληθυσμού των ευπαθών ομάδων ώστε να είναι αντιπροσωπευτική τόσο ως προς τα χαρακτηριστικά της οικογένειας (λ.χ. ηλικία συζύγων, επίπεδο εκπαίδευσης, πλήθος τέκνων, μονογονεϊκή, περιθωριοποιημένες ομάδες κ.λπ.), όσο και με την χωρική κατανομή της κατοικίας τους (εντός ή εκτός του αστικού ιστού της περιοχής αναφοράς).

Με την μέθοδο της συμπλήρωσης ερωτηματολογίων σε στοχευμένο δείγμα του ειδικού πληθυσμού των ευπαθών ομάδων που είναι ωφελούμενοι των κοινωνικών Δομών της Περιφέρειας, διασφαλίστηκε η έρευνα σε βάθος (in depth survey).

Στην επόμενη **ΠΕΕΣΥΔ** του έτους 2021 (που θα διεξαχθεί στα τέλη του έτους 2022), σχεδιάζεται η βελτίωση του ερωτηματολογίου, η προσαρμογή ορισμένων ερωτημάτων και η αύξηση του δείγματος, συνδυαστικά με τη διενέργεια των συνεντεύξεων κατά το τελευταίο τετράμηνο του έτους 2022. Ορισμένες ερωτήσεις θα αναδιατυπωθούν, ώστε να ευκολότερα κατανοητές από τους ερωτώμενους, να διευκολύνουν τη συζήτηση με τους συνεντευκτές και να συμβάλουν στην συμπλήρωση του Συστήματος Δεικτών του ΠεΠΚΕ.

Διάρθρωση του Ερωτηματολογίου της 1ης ΠΕΕΣΥΔ

Η τελική δειγματοληπτική μονάδα της ΠΕΕΣΥΔ είναι το νοικοκυριό. Η χωρική αναφορά της ΠΕΕΣΥΔ προσδιορίσθηκε σε επίπεδο Δήμου, με την κατανομή του Πίνακα που ακολουθεί.

Το Ερωτηματολόγιο της έρευνας διαρθρώθηκε στις ακόλουθες ενότητες:

I. Δημογραφικά Στοιχεία – Εισόδημα (προηγούμενου έτους) και πηγές αυτού. Στοιχεία και Συνθήκες Στέγασης, Διαμονής και Διαβίωσης

Κατ'εξάιρεση, στην πρώτη ΠΕΕΣΥΔ συμπεριλήφθηκαν πληροφορίες για τα εισοδήματα των δύο προηγούμενων ετών, ήτοι του 2020 και του 2019, για να διερευνηθούν αντίστοιχες επιπτώσεις του covid-19 στα εισοδήματα του 2020.

II. Πρόσβαση σε Ψηφιακά Μέσα – Γνώσεις και Ικανότητες

III. Λήψη Υπηρεσιών Κοινωνικής Ένταξης και Υλικής Στήριξης

IV. Λήψη Υπηρεσιών Υγείας - Ψυχικής Υγείας

V. Δυνατότητες Αναψυχής - Διακοπών

VI. Πρόσβαση στην Αγορά Εργασίας

Κατανομή του Δείγματος ανά Δήμο και Ειδική Κατανομή Δείγματος Ρομά

Περιγραφή	Νόμιμος Πληθυσμός (δημότες) 2011	Ενδεικτική Κατανομή Δείγματος ανά Δήμο	%	Πλήθος Συμπληρωμένων Ερωτηματολογίων ανά Δήμο	%	Εξ αυτών, συμπληρωμένα από Παραρτήματα Ρομά	%
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	142.201	37	18,7%	38	17,9%	5	26,3%
ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	61.935	16	8,2%	17	8,0%	3	15,8%
ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΙΘΕΑΣ	6.707	2	0,9%	2	0,9%		
ΔΗΜΟΣ ΛΙΜΝΗΣ ΠΛΑΣΤΗΡΑ	8.913	2	1,2%	2	0,9%		
ΔΗΜΟΣ ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ	20.415	5	2,7%	5	2,4%		
ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΜΑ	19.467	5	2,6%	5	2,4%		
ΔΗΜΟΣ ΣΟΦΑΔΩΝ	24.764	7	3,3%	7	3,3%	2	10,5%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΑΡΙΣΣΑΣ	275.921	73	36,4%	76	35,8%	8	42,1%
ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ	129.533	34	17,1%	35	16,5%	3	15,8%
ΔΗΜΟΣ ΑΠΑΣ	14.646	4	1,9%	4	1,9%		
ΔΗΜΟΣ ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ	40.879	11	5,4%	11	5,2%		
ΔΗΜΟΣ ΚΙΛΕΛΕΡ	26.018	7	3,4%	7	3,3%	1	5,3%
ΔΗΜΟΣ ΤΕΜΠΩΝ	18.105	5	2,4%	5	2,4%		
ΔΗΜΟΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	24.601	6	3,2%	7	3,3%	2	10,5%
ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΣΑΛΩΝ	22.139	6	2,9%	7	3,3%	2	10,5%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ & ΣΠΟΡΑΔΩΝ	189.661	50	25,0%	57	26,9%	4	21,1%
ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ	124.659	33	16,4%	33	15,6%	4	21,1%
ΔΗΜΟΣ ΑΛΜΥΡΟΥ	20.616	5	2,7%	6	2,8%		
ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΑΣ - ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	7.267	2	1,0%	2	0,9%		
ΔΗΜΟΣ ΝΟΤΙΟΥ ΠΗΛΙΟΥ	11.316	3	1,5%	3	1,4%		
ΔΗΜΟΣ ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ	13.799	4	1,8%	4	1,9%		
Υποσύνολο ΣΠΟΡΑΔΩΝ	12.004	3	1,6%	9	4,2%		
ΔΗΜΟΣ ΣΚΙΑΘΟΥ	4.992	1	0,7%	3	1,4%		
ΔΗΜΟΣ ΑΙΟΝΝΗΣΟΥ	1.881	1	0,5%	3	1,4%		
ΔΗΜΟΣ ΣΚΟΠΕΛΟΥ	5.131	1	0,7%	3	1,4%		
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	150.938	40	19,9%	41	19,3%	2	10,5%
ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	77.143	20	10,2%	21	9,9%	2	10,5%
ΔΗΜΟΣ ΜΕΤΕΩΡΩΝ	33.079	9	4,4%	9	4,2%		
ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΗΣ	24.478	6	3,2%	7	3,3%		
ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	16.238	4	2,1%	4	1,9%		
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	758.721	200	100,0%	212	100,0%	19	100,0%

Ι. Δημογραφικά Στοιχεία – Εισόδημα (προηγούμενου έτους) και πηγές αυτού (1)

- Χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο ερωτώμενων (6,3% αναλφάβητοι, 24,6% απόφοιτοι Δημοτικού και 16,51% απόφοιτοι γυμνασίου)
- Από τις 212 οικογένειες της Έρευνας οι 147 λαμβάνουν το Ε.Ε.Ε. (69,3% του δείγματος): τα 2/3 των ερωτώμενων (ευπαθών ομάδων) της Περιφέρειας διαβιεί σε συνθήκες ακραίας φτώχειας (σύμφωνα με τα αντικειμενικά κριτήρια του Ε.Ε.Ε.), ενώ το υπόλοιπο 1/3 χαρακτηρίζεται από άλλες συνθήκες κοινωνικού αποκλεισμού, φτώχειας κ.λπ. Το ενδιαφέρον στοιχείο είναι να ανιχνευθούν οι λοιπές παράμετροι ευαλωτότητας του τοπικού πληθυσμού και τα κριτήρια επιλεξιμότητας που ορίζει κάθε Δήμος.
- Η ακραία φτώχεια μεταξύ των Δήμων της Περιφέρειας συγκεντρώνεται το 2020 σε μεγαλύτερα ποσοστά στους Δήμους Βόλου (25,21%) και Καρδίτσας (15,44%)

I. Δημογραφικά Στοιχεία – Εισόδημα (προηγούμενου έτους) και πηγές αυτού (2)

Ηλικιακή Κατανομή Πλήθους Παιδιών και εκτίμηση της Σχολικής Διαρροής

Ηλικίες (Ετη)	Πλήθος Παιδιών	Σχολική Διαρροή (πλήθος παιδιών)	Σχολική Διαρροή (% παιδιών ανά κλίμακα ηλικιών)
0-6	45	1	2,22%
6-12	63	0	0
12-18	70	3	4,28%
Σύνολο	178	4	2,24%

Πηγή: Επεξεργασία Στοιχείων Ερωτηματολογίου Έρευνας ΠΕΕΣυΔ, ΠεΠΚΕ Θεσσαλίας, Δεκ 2021

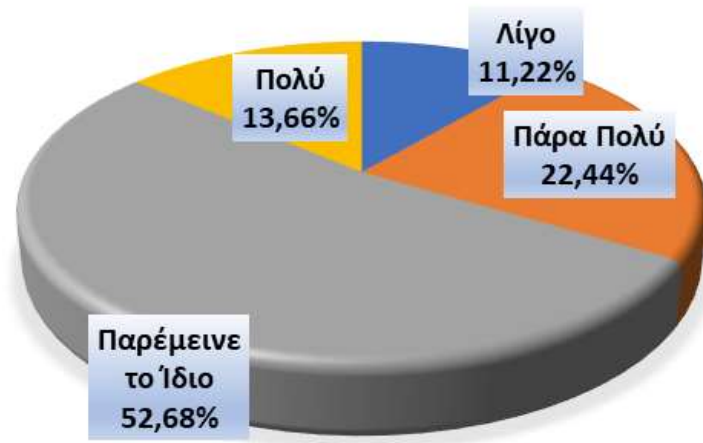
Δηλωθέντα Εισοδήματα Ετών 2019-2020 ανά Τύπο Οικογένειας, ΠΕΕΣυΔ
2021 (έτη αναφοράς 2019 και 2020)

ΕΤΗ	Μονομελές ή διμελές Νοικοκυριό	Νοικοκυριό με τρία και άνω Μέλη	Γενικός Μέσος Όρος Δηλωθέντων Εισοδημάτων
2019	4.828,79	4.980,14	4.904,46
2020	4.285,66	4.566,95	4.426,30

Πηγή: Επεξεργασία Στοιχείων Ερωτηματολογίου Έρευνας ΠΕΕΣυΔ, ΠεΠΚΕ Θεσσαλίας, Δεκ 2021

Πόσο επηρεάστηκε το εισόδημα κατά την περίοδο της Πανδημίας

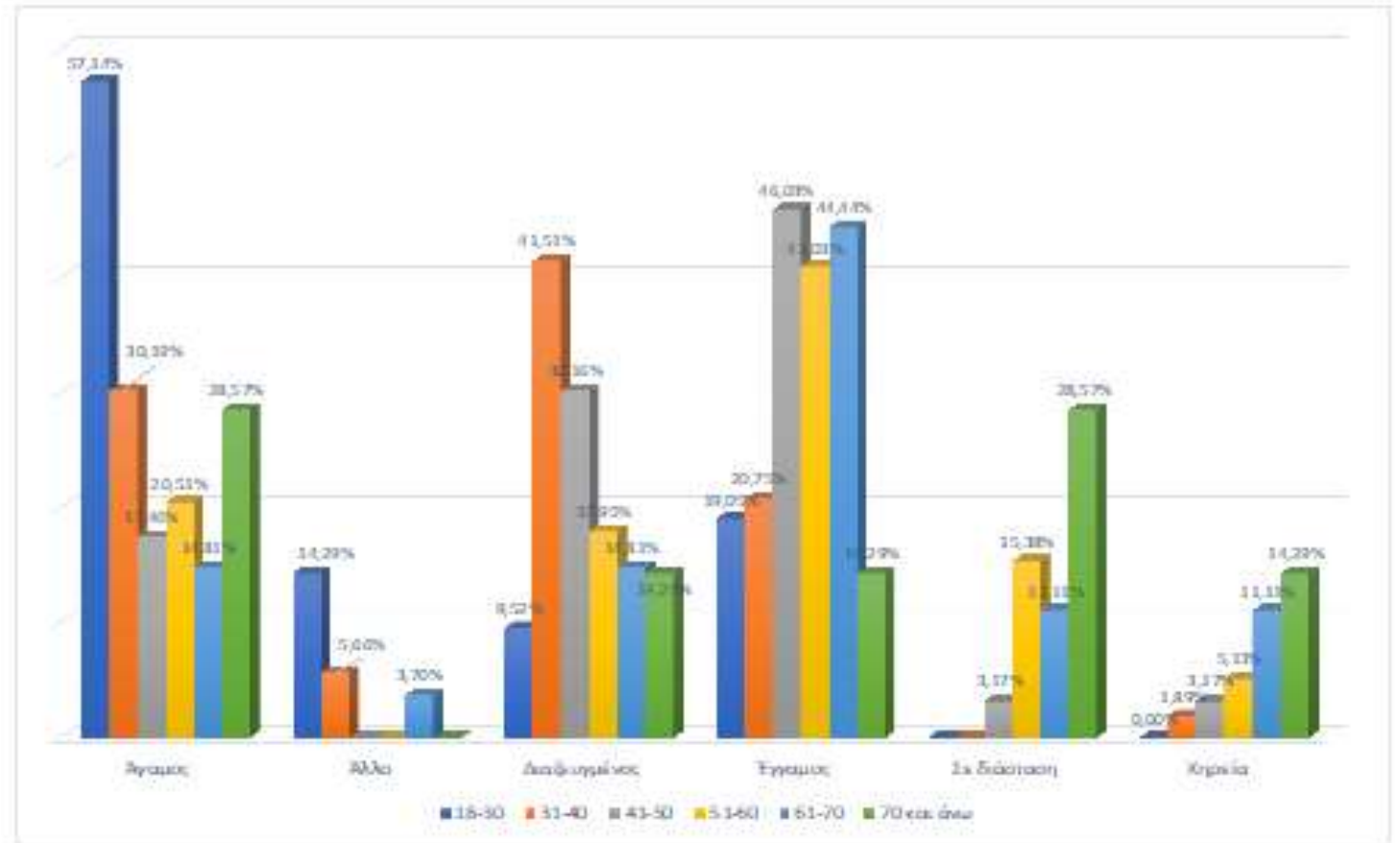

Κύρια Πηγή Εισοδήματος

Πηγή: Επεξεργασία Στοιχείων Ερωτηματολογίου Έρευνας ΠΕΕΣυΔ, ΠεΠΚΕ Θεσσαλίας, Δεκ 2021

Οικογενειακή Κατάσταση και Ηλικιακές Κατανομές Ερωτώμενων 1^{ης} ΠΕΕΣΥΔ

Πηγή: Επεξεργασία Στοιχείων Ερωτηματολογίου Έρευνας ΠΕΕΣΥΔ, ΠεΠΚΕ Θεσσαλίας, Δεκ 2021

II. Στοιχεία και Συνθήκες Στέγασης, Διαμονής και Διαβίωσης

Στο Δήμο Βόλου το ποσοστό στην επιλογή, ενοικιαζόμενη κατοικία είναι 44,12% ενώ στην ιδιοκτησία φτάνει το 35,29%. Στα ίδια ποσοστά κυμαίνονται και οι απαντήσεις στο Δήμο Καρδίτσας, ενώ στο Δήμο Λάρισας η επιλογή ιδιόκτητη έχει ποσοστό 42% αφήνοντας πίσω την επιλογή ενοικιαζόμενη με 40% σε αντίθεση με τους άλλους δύο Δήμους. Στο Δήμο Τρικκαίων τα ποσοστά έχουν διαμορφωθεί ως εξής: ενοικιαζόμενη κατοικία σε ποσοστό 52,38% ενώ ιδιόκτητη σε ποσοστό 38,10%.

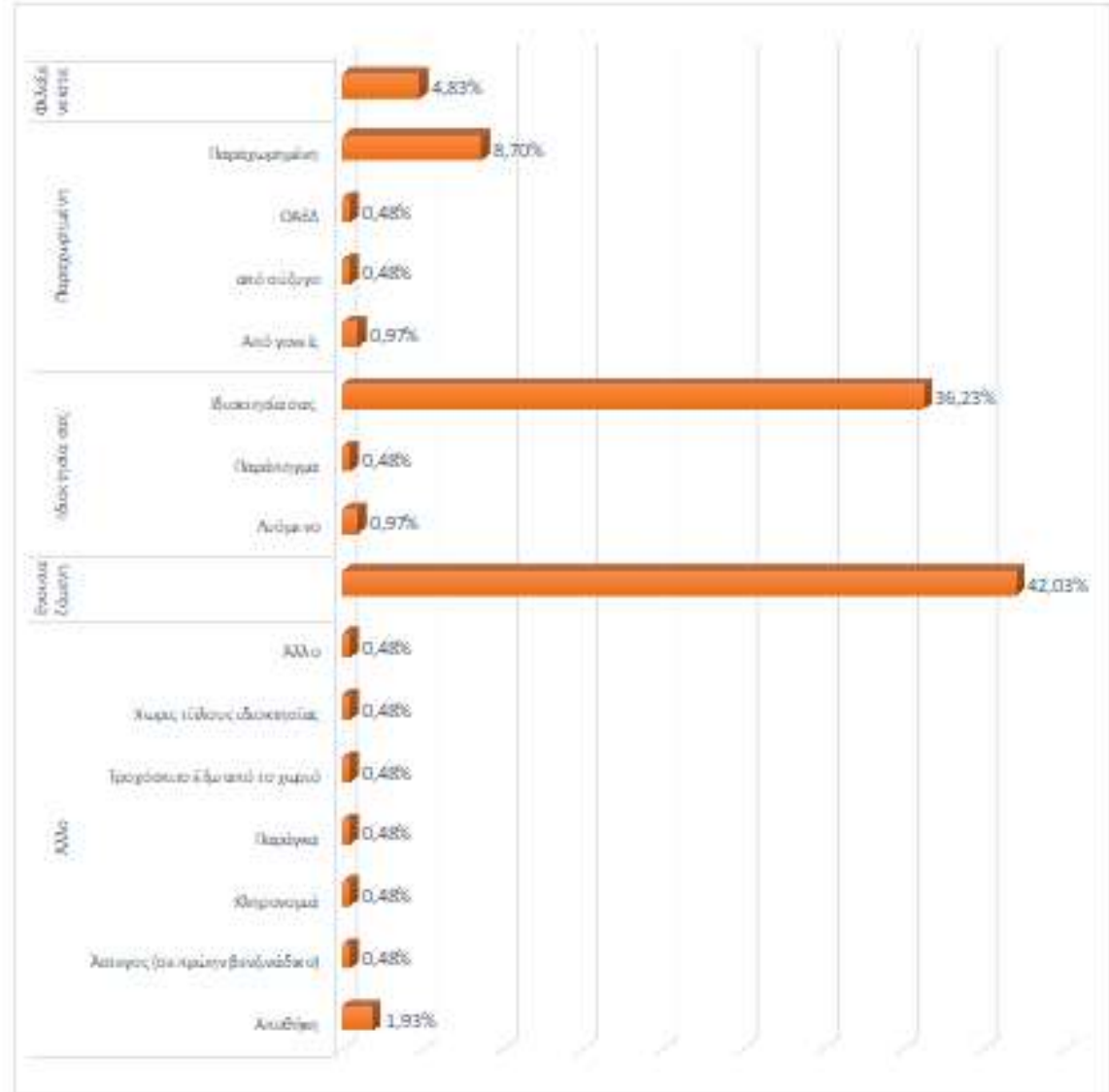
Ένα υψηλό ποσοστό της τάξης του 39,3% αφορά σε νοικοκυριά 5-7 ατόμων που κατοικούν σε 61-80 τμ., ενώ στα ίδια τετραγωνικά με ποσοστό 40,8% διαβιούν 2-4 άτομα.

Όσον αφορά στις πηγές θέρμανσης το 36,32% του δείγματος δήλωσε πως η κύρια θέρμανση του νοικοκυριού είναι η σόμπα καυσόξυλων, ένα ποσοστό 15,42% δήλωσε θέρμανση με καλοριφέρ πετρελαίου, ενώ ένα σημαντικό ποσοστό της τάξης του 19,40% δήλωσε καλοριφέρ φυσικού αερίου.

Ως προς τον τρόπο παροχής ζεστού νερού, ως επικρατέστερη πηγή δηλώθηκε ο ανεξάρτητος θερμοσίφωνα, η κεντρική θέρμανση υστερεί (9,58%), σε υψηλά επίπεδα δηλώνεται το φυσικό αέριο (21,56%), ενώ κάποιoi δήλωσαν ξυλολέβητα, και τον ηλιακό θερμοσίφωνα.

Τύποι Κατοικίας Ωφελούμενων

Πηγή: Επεξεργασία Στοιχείων Ερωτηματολογίου Έρευνας ΠΕΕΣυΔ, ΠεΠΚΕ Θεσσαλίας, Δεκ 2021

III. Πρόσβαση σε Ψηφιακά Μέσα – Γνώσεις και Ικανότητες

Το 56% των ερωτώμενων που απάντησε θετικά στην κατοχή τεχνολογικού μέσου, διαθέτει tablet, ενώ το 27% διαθέτει laptop. Αξίζει να σημειωθεί πως ένα στα τρία νοικοκυριά κατέχει τουλάχιστον δύο από τα τρία αναφερόμενα τεχνολογικά μέσα (Tablet, laptop, σταθερό PC).

Αναφορικά με την σύνδεση στο Internet, αξιοσημείωτο είναι πως το 43% του δείγματος δήλωσε πως δεν έχει πρόσβαση στο διαδίκτυο, ενώ από το υπόλοιπο 57% που δήλωσε πως έχει, το 79% εξ αυτών διαθέτει σύνδεση μέσω οικιακής σταθερής τηλεφωνίας και το 80% των ερωτηθέντων δήλωσαν πως καταναλώνουν λιγότερο από 3 ώρες ημερησίως στο διαδίκτυο.

Όσον αφορά στη χρήση του Internet για εκπαιδευτικούς σκοπούς για τα παιδιά, το 55% των ερωτώμενων δήλωσε πως χρησιμοποίησε το YouTube και την εφαρμογή της τηλεκπαίδευσης Webex για διάφορα εκπαιδευτικά προγράμματα. Αξίζει να αναφερθεί πως μόνο το 17% έχει ελεύθερη πρόσβαση στο Internet στην περιοχή που κατοικεί, όμως κανένας δεν μπορεί να το αξιοποιήσει για την εκπαίδευση των παιδιών καθώς τις περισσότερες φορές είναι πολύ αργή η ταχύτητα ή δεν έχει καθόλου σήμα.

Σχετικά με την χρήση smartphone, μόνο το 68% των ερωτηθέντων δηλώνει πως διαθέτει, με την πλειοψηφία εξ αυτών να έχει σύνδεση στο Internet μέσω του συγκεκριμένου μέσου. Τέλος μόνο το 45% χρησιμοποιεί εφαρμογές Office, ενώ το 40% εξ αυτών δηλώνει πως γνωρίζει να χειρίζεται τις συγκεκριμένες εφαρμογές αρκετά καλά.

IV. Λήψη Υπηρεσιών Κοινωνικής Ένταξης και Υλικής Στήριξης

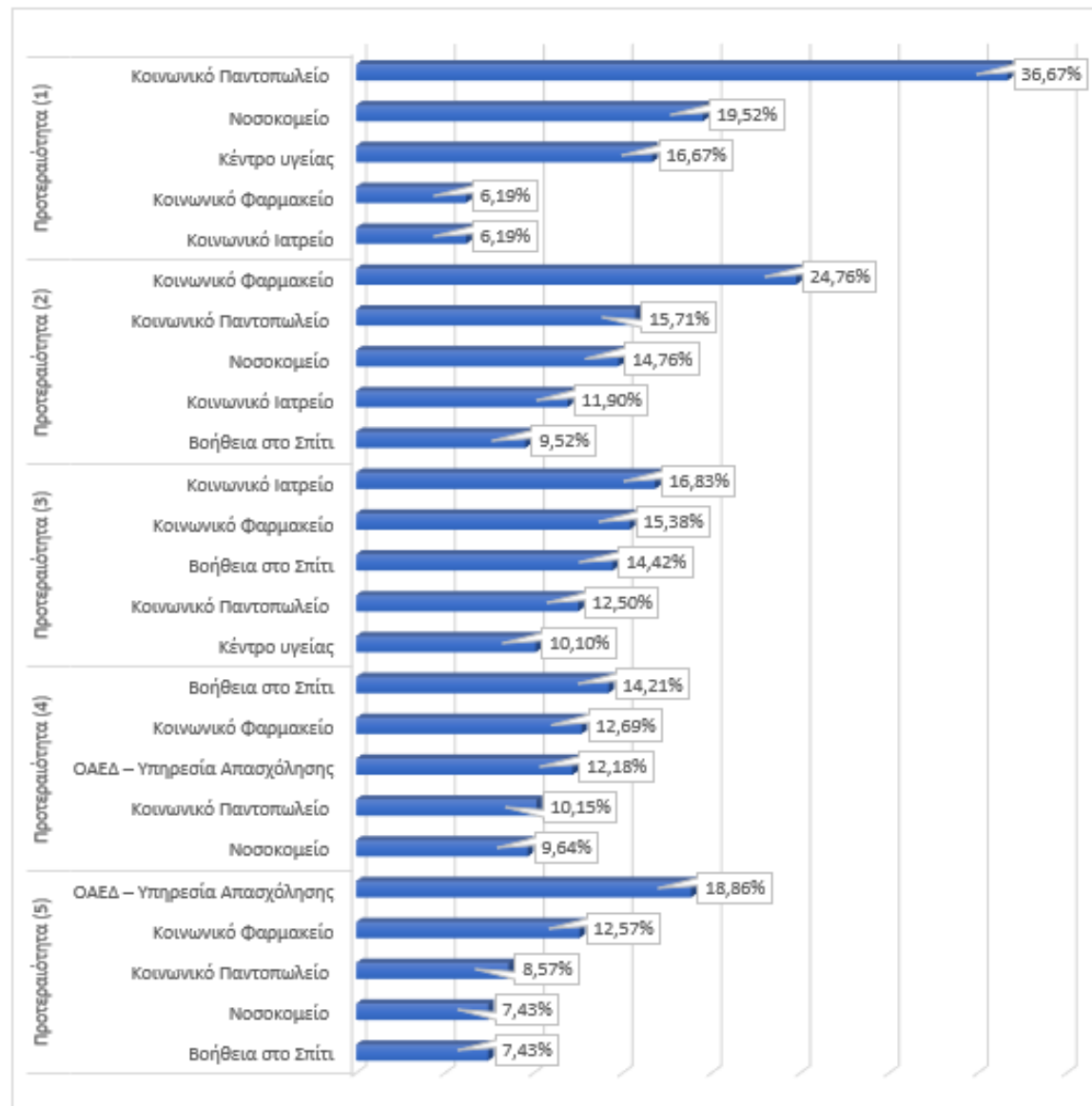
Η πλειοψηφία του δείγματος (97%) δηλώνει πως είναι πολύ ή πάρα πολύ ικανοποιημένη από τις υπηρεσίες που παρέχονται από τις κοινωνικές δομές. Το 57% των ερωτώμενων δηλώνει πως υπάρχουν κοινωνικές δομές που βρίσκονται κοντά στην κατοικία του, όπως το Βοήθεια στο Σπίτι, η Εκκλησία, το Κέντρο Κοινότητας, ΚΑΠΗ, Κοινωνικό Παντοπωλείο, Δομές Μεταναστών, Δήμος, Κοινωνικό Παντοπωλείο, ΚΔΑΠ κ.λπ.

Οι Κοινωνικές Δομές που οι ερωτώμενοι θεωρούν ότι είναι απαραίτητες σε μία περιοχή κατά σειρά προτίμησης είναι το Κοινωνικό Παντοπωλείο, το Κοινωνικό Φαρμακείο, το Κοινωνικό Ιατρείο, η Βοήθεια στο Σπίτι και ο ΟΑΕΔ. Με άλλα λόγια, δίδεται έμφαση στη διατροφή, την υγεία, την αλληλεγγύη και την ασφάλεια και, την πρόσβαση στην αγορά εργασίας.

Όσον αφορά στα είδη υλικής στήριξης, ιεραρχούνται υψηλά τα τρόφιμα και τα προσωπικής υγιεινής, ενώ ακολουθούν με μικρή διαφορά τα είδη ένδυσης και τα είδη νοικοκυριού.

Κοινωνικές Δομές που είναι απαραίτητο να υπάρχουν

V. Λήψη Υπηρεσιών Υγείας - Ψυχικής Υγείας

Οι «Ανεκπλήρωτες Ανάγκες για Ιατρική Περίθαλψη» ανέρχονται σε 17%. Το 13% αφορά σε ελλιπή πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας λόγω οικονομικής αδυναμίας και το 4% αφορά σε ελλιπή πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας λόγω αδυναμίας μετακίνησης (μικροί ή απομακρυσμένοι αγροτικοί Δήμοι της Περιφέρειας).

Όσον αφορά στην πρόσβαση σε ψυχολόγο, το 29% του δείγματος δήλωσε πως έχει τη δυνατότητα να επισκεφθεί ψυχολόγο, καθώς το 37% δεν μπορεί λόγω οικονομικής αδυναμίας, ενώ το υπόλοιπο 34% που απάντησε αρνητικά για “άλλο λόγο”, σημείωσε πως η πανδημία εμπόδισε την χρήση της υπηρεσίας αυτής, ενώ η πλειοψηφία των απαντήσεων αυτών, είναι πως δεν χρειάστηκε ακόμα.

VI. Δυνατότητες Αναψυχής - Διακοπών

Η πλειοψηφία του δείγματος (86,2%) δεν έχει τη δυνατότητα δραστηριοτήτων αναψυχής, ούτε όμως την πραγματοποίηση διακοπών τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα το χρόνο, λόγω οικονομικής αδυναμίας. Αρκετοί επικαλέστηκαν επίσης την απομακρυσμένη περιοχή που κατοικούν.

VII. Πρόσβαση στην Αγορά Εργασίας

Η πλειοψηφία του δείγματος (65%) δηλώνει πως έχει τη δυνατότητα να ενημερώνεται για επιδοτούμενα προγράμματα ή θέσεις που τους αφορούν και είναι κοντά στην επαγγελματική τους εμπειρία και εκπαίδευση, ενώ μόνο το 15% του δείγματος δηλώνει ότι έχει τη δυνατότητα επαγγελματικής κατάρτισης στην περιοχή που διαμένει. Οι λόγοι που δεν έχουν τη δυνατότητα επαγγελματικής κατάρτισης είναι οικογενειακές υποχρεώσεις, προβλήματα υγείας, και ανεπάρκεια μορίων.

Συμπεράσματα από την 1η ΠΕΕΣΥΔ-Προτάσεις

Βελτίωση του περιεχομένου και του οργανωτικού πλαισίου της Έρευνας

- Οργάνωση των επόμενων ερευνών με δια ζώσης επαφές και συνεντεύξεις, ώστε να διευκολυνθεί η επικοινωνία, να αναπτυχθεί κλίμα εμπιστοσύνης με τους ερωτώμενους και να διασφαλισθούν αντικειμενικές απαντήσεις.
- Θα πρέπει στις επόμενες έρευνες να προβλεφθεί ερώτηση για τη συγκατοίκηση ωφελούμενων με τα ενήλικα παιδιά τους, τα οποία είτε τα συντηρούν οι ίδιοι λόγω ανεργίας, είτε το αντίστροφο.
- Αλλαγές στην κατανομή του εισοδήματος σε επιμέρους πηγές, όχι με ένδειξη (ναι/όχι), αλλά με ποσόστωση.
- Έμφαση στα Παιδιά και στη διαπίστωση του βαθμού και των αιτιών της σχολικής διαρροής.
- Πολλαπλή προσέγγιση της πρόσβασης νηπίων στην προσχολική αγωγή.
- Περαιτέρω διερεύνηση των δυνατοτήτων και αιτιών πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας και ψυχικής υγείας. Προσθήκη ειδικοτήτων, όπως παιδοψυχολόγοι και λογοθεραπευτές, καθώς και ειδικότητες που συμβάλουν στη επιτήρηση της υγείας των μελών του νοικοκυριού, συμπεριλαμβανομένων ατόμων με χρόνια ή υποκείμενα νοσήματα.
- Διερεύνηση βαθμού ανταπόκρισης ωφελούμενων Ε.Ε.Ε. στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του “τρίτου πυλώνα” του Ε.Ε.Ε. που αφορά στην προώθηση των ωφελούμενων στην απασχόληση.
- Αύξηση του αριθμού των ερωτηματολογίων. Ένας ρεαλιστικός στόχος λ.χ. θα ήταν η αύξηση των ερωτηματολογίων από min 200 σε min 400.

Συμπεράσματα από την 1η ΠΕΕΣυΔ-Προτάσεις

Κριτική θεώρηση των αποτελεσμάτων τη Έρευνας και Προτάσεις Πολιτικής

- Από τη διενέργεια της 1^{ης} ΠΕΕΣυΔ προκύπτει ένας θετικός αντίκτυπος των κοινωνικών υπηρεσιών σε σχέση με τις ανάγκες και τις προσδοκίες των ωφελούμενων. Αν και το σύνολο των ερωτώμενων κατατάσσεται στους υποκείμενους σε ακραία φτώχεια, οι συνθήκες διαβίωσης χαρακτηρίζονται καλές, η πρόσβαση σε υπηρεσίες σχολικής εκπαίδευσης των παιδιών τους σχεδόν καθολική, ενώ στα θετικά σημεία της ποιότητας ζωής, εντάσσεται η πρόσβαση σε ψηφιακές υπηρεσίες, με αναγκαία βελτίωση στην πρόσβαση σε υπηρεσίες εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.
- Αντίθετα, οι δυνατότητες διακοπών είναι σχεδόν ανύπαρκτες, ενώ διακρίνονται ζητήματα αμέλειας της προσωπικής φροντίδας, κυρίως σε θέματα υγείας και υγιεινής, τα οποία χρήζουν περαιτέρω έρευνας.
- Θα πρέπει να διερευνηθεί η χαμηλή σχέση καταγεγραμμένων ωφελούμενων προς τις παραπομπές τους -η οποία ενδεχομένως αντανακλά σε διοικητικού χαρακτήρα κοινωνικές υπηρεσίες και λιγότερο σε υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής και άλλης μορφής ειδικής στήριξης-, καθώς και ο αδικαιολόγητα υψηλός αριθμός επισκέψεων των ωφελούμενων στα Κ.Κ.
- Σημειώνεται ότι σε κάθε ενότητα ερωτημάτων, το τελευταίο αφορά στο εάν οι ωφελούμενοι «γνωρίζουν προσωπικά άλλους ανθρώπους στην περιοχή διαμονής τους που δεν έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες ή που αντιμετωπίζουν παρόμοια προβλήματα», ανάλογα με τον κύκλο των αντίστοιχων ερωτήσεων. Είναι χαρακτηριστικό πως σε μεγάλο βαθμό οι ερωτώμενοι αποφεύγουν να θίξουν τα δικά τους προβλήματα, ενώ, όταν πρόκειται για τρίτους, πιο ελεύθερα, εκφράζουν σε πολύ υψηλά ποσοστά ότι «γνωρίζουν ή αναγνωρίζουν αντίστοιχο πρόβλημα στον κοινωνικό τους περίγυρο».
- Τα ερωτήματα αυτά χρειάζονται περαιτέρω διερεύνηση, ίσως κατά τη διάρκεια της δια ζώσης συνέντευξης που αναδεικνύεται ως προσφορότερη μέθοδος στις επόμενες ΠΕΕΔυΔ, εφόσον οι συνθήκες το επιτρέψουν.

Συμπεράσματα από την 1η ΠΕΕΣΥΔ-Προτάσεις

Κριτική θεώρηση των αποτελεσμάτων τη Έρευνας και Προτάσεις Πολιτικής

- Τέλος, επειδή σε όλες τις ηλικιακές ομάδες εμφανίζονται υψηλά ποσοστά στην κατηγορία των άγαμων, κρίνεται ότι η ΠεΣΚΕ θα πρέπει να συμπληρωθεί με νέο ειδικό στόχο και δράσεις στήριξης των νέων ζευγαριών, στήριξης των νέων μητέρων κ.λπ. οι οποίες μεταξύ άλλων στηρίζουν έμμεσα και την αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος. Σημειώνεται ότι το ποσοστό των άτεκνων και άγαμων, των γεννήσεων εκτός γάμου καθώς και η ένταση των διαζυγίων αυξάνεται συνεχώς.
- Είναι επίσης χαρακτηριστικό ότι το 14,3% των ερωτώμενων άνω των 70 ετών είναι σε κατάσταση χηρείας και το 28,6% είναι μονήρεις, γεγονός που επιβάλλει επίσης στοχευμένες δράσεις στήριξης των ωφελούμενων την τρίτης ηλικίας.
- Στον τομέα της προσωπικής υγείας και υγιεινής, διαπιστώνονται προβλήματα αποχής από προληπτικές εξετάσεις και αμέλειας της μέριμνας για την προσωπική υγεία και υγιεινή. Απαιτείται μια ειδικότερη έρευνα σχετικά με το επιδημιολογικό προφίλ του πληθυσμού, όχι κατ'ανάγκη λόγω του covid-19.
- Η δεκτικότητα του τοπικού πληθυσμού σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης (ΨΥΨΚΥ) κρίνεται πολύ χαμηλή, οπότε πρέπει να αναζητηθούν οι αιτίες, να δρομολογηθούν προγράμματα ενημέρωσης και, βεβαίως, αντίστοιχες υποδομές και υπηρεσίες παραπομπών των ευπαθών ομάδων σε τοπικό επίπεδο.
- Όσον αφορά στη δυνατότητα εκτέλεσης προληπτικών ιατρικών εξετάσεων, η πλειοψηφία δήλωσε πως δεν μπορεί λόγω οικονομικής αδυναμίας, ενώ όσοι δεν μπορούν "για άλλο λόγο" διευκρινίζουν πως το ιατρικό κέντρο είναι πολύ μακριά από την περιοχή διαμονής τους ή το αμελούν. Κρίνεται σκόπιμη η διενέργεια ενός γενικού επιδημιολογικού προφίλ του πληθυσμού στην Περιφέρεια, για να αναδειχθούν ανάγκες βελτίωσης του προφίλ υγείας, ιδίως των ευπαθών ομάδων.
- Κρίνεται τέλος σκόπιμο να διενεργηθεί μια ειδική έρευνα διάγνωσης των εκπαιδευτικών αναγκών των ωφελούμενων που βρίσκονται σε εργασιακή ηλικία και ανήκουν στις ευπαθείς ομάδες, σε σχέση με τις ψηφιακές ικανότητες και δεξιότητές τους, προκειμένου να καταρτισθούν στοχευμένα προγράμματα στήριξης της ομαλής και βιώσιμης πρόσβασής τους την αγορά εργασίας.

Μέρος Β΄

**Καταγραφή των Ευπαθών Ομάδων με βάση
πολλαπλά Χαρακτηριστικά και Ιδιότητες
(Κοινωνικοί Χάρτες)**

Μεθοδολογία Κωδικοποίησης των Ευπαθών Ομάδων σε Υπο – ομάδες – Κοινωνικοί Χάρτες

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται οι **πιλοτικοί Κοινωνικοί Χάρτες** που συστηματοποιούν την συμπεριφορά των κοινωνικών φαινομένων στην Περιφέρεια Θεσσαλίας με βάση την **χαρτογράφηση των Ευπαθών Ομάδων**.

Οι **Κοινωνικοί Χάρτες** θα παράγονται σε ετήσια βάση με βάση την κωδικοποίηση των Ευπαθών Ομάδων σε επιμέρους Ομάδες (Ευάλωτες, Ειδικές, Λοιπές). Στις **Ευάλωτες Ομάδες** περιλαμβάνονται 5 κύριες υπο-ομάδες, στις **Ειδικές** περιλαμβάνονται 15 κύριες υπο-ομάδες και επιμέρους δευτερεύουσες υπο-ομάδες, ενώ στις **Λοιπές Ομάδες** περιλαμβάνονται 6 κύριες υπο-ομάδες, οι οποίες διαρθρώνονται σε επιμέρους δευτερεύουσες υπο-ομάδες, σύμφωνα με τους Πίνακες που ακολουθούν.

Η κωδικοποίηση των Ευπαθών Ομάδων ακολουθεί ως προς την κύρια κατανομή τους τον Ν. 4430/2016, ενώ συμπληρώνεται και εξειδικεύεται από άλλες διατάξεις, όπως λ.χ. τον Ν. 4389/2016 για το Ε.Ε.Ε., τις Ευπαθείς Ομάδες Υψηλού Κινδύνου (ΕΟΥΚ) λόγω COVID-19, όπως αυτές καθορίζονται με την ΚΥΑ ΔΙΔΑΔ/Φ.64/34/9011/14-5-2020 κ.ο.κ.

Κάθε υπο-ομάδα περιλαμβάνει την κατανομή ωφελούμενων στους Δήμους της Περιφέρειας Θεσσαλίας, όπως αποτυπώνονται στα ερωτηματολόγια που συμπληρώθηκαν από τις Κοινωνικές Υπηρεσίες των Δήμων (Δεκέμβριος 2021). Οι συγκρίσεις γίνονται μέσα στην ίδια υπο-ομάδα, καθώς αντιπροσωπεύει χαρακτηριστικά και ιδιότητες ωφελούμενου που δεν είναι μοναδικές, αλλά μπορούν να συνυπάρχουν και με άλλες.

Η **κοινωνική διαστρωμάτωση** των χαρακτηριστικών και των ιδιοτήτων των ωφελούμενων συμβάλλει στην αναλυτική και σε πολλά επίπεδα (layers) ανάδειξη των κοινωνικών χαρακτηριστικών της Περιφέρειας, στον σχεδιασμό στοχευμένων πολιτικών κοινωνικής ένταξης, στην ανάληψη κατάλληλων στοχευμένων δράσεων και στην ανάδειξη «θυλάκων» αρνητικών κοινωνικών φαινομένων στην Περιφέρεια Θεσσαλίας ανά Δήμο ή/και ανά Π.Ε.

Κωδικοποίηση των Ευπαθών Ομάδων / Ωφελούμενων σε Ομάδες και Υπο-ομάδες με βάση πολλαπλά Χαρακτηριστικά και Ιδιότητες

ΚΩΔ	ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΟΧΟΥ
A	ΕΥΑΛΩΤΕΣ ΟΜΑΔΕΣ
A.1	Άτομα με αναπηρίες (σωματικές ή ψυχικές ή νοητικές ή αισθητηριακές)
A.2	Εξαρτημένα ή απεξαρτημένα από ουσίες άτομα
A.3	Οροθετικοί
A.4	Φυλακισμένοι/αποφυλακισμένοι
A.5	Ανήλικοι παραβάτες

ΚΩΔ	ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΟΧΟΥ
B	ΕΙΔΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ
B.1	Γυναίκες, θύματα ενδοοικογενειακής βίας
B.2	Παιδιά, θύματα κακοποίησης
B.3	Θύματα παράνομης διακίνησης και εμπορίας αν ανθρώπων
B.4	Άστεγοι
B.4-1	Πλήρης Αστεγία (διαμονή στο δρόμο) (υποσύνολο του B.4)
B.4-2	Ποιοτική Αστεγία (περιοδική διαμονή σε κατάλυμα ή σε Κέντρο Υποδοχής Αστέγων ή σε Υπνωτήριο, με ανεπαρκείς βασικές συνθήκες διαβίωσης, υγιεινής και συνθήκες υλικής στέρησης) (υποσύνολο του B.4)
B.4-3	Στέγη Χαμηλής Ποιοτικής Διαβίωσης (μόνιμη διαμονή σε κατάλυμα με χαμηλό επίπεδο βασικών συνθηκών διαβίωσης, υγιεινής και με συνθήκες υλικής στέρησης) (υποσύνολο του B.4)
B.4-3	Μόνιμη Στέγη με φιλοξενία σε Διαμερίσματα (υποσύνολο του B.4)

ΚΩΔ	ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΟΧΟΥ
B	ΕΙΔΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ
B.5	Ωφελούμενοι του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος (ΕΕΕ) του Ν. 4389/2016 (Α' 94) - Άτομα που διαβιούν σε συνθήκες φτώχειας
B.6	Ωφελούμενοι Δράσεων Υλικής Συνδρομής και Αντιμετώπισης της Υλικής Στέρησης (πρ. ΤΕΒΑ, ΕΚΤ+) - Άτομα που διαβιούν σε συνθήκες φτώχειας
B.6-1	Και εξ αυτών Παιδιά (υποσύνολο του B.6)
B.6-2	Και εξ αυτών Νέοι ΕΑΕΚ 18-29 ετών (υποσύνολο του B.6)
B.6-3	Και εξ αυτών Ηλικιωμένοι (υποσύνολο του B.6)
B.7	Ωφελούμενοι Λοιπών Δράσεων Υλικής Συνδρομής (Κοινωνικά Παντοπωλεία, Κοινωνικά Φαρμακεία κ.λπ.) - Άτομα που διαβιούν σε συνθήκες φτώχειας
B.8	Οικονομικοί Μετανάστες
B.8-1	Και εξ αυτών Νόμιμοι (υποσύνολο του B.8)
B.8-2	Και εξ αυτών Παράτυποι (υποσύνολο του B.8)
B.9	Πρόσφυγες και Αιτούντες άσυλο (για όσο εκκρεμεί η εξέταση του αιτήματος χορήγησης ασύλου)
B.10	Αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών
B.11	Άτομα με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες
B.12	Μακροχρόνια Άνεργοι
B.12-1	και εξ αυτών, Μακροχρόνια Άνεργοι εγγεγραμμένοι στον ΟΑΕΔ (με κάρτα ανεργίας άνω των 12 μηνών) (υποσύνολο του B.12)
B.12-2	και εξ αυτών, Μακροχρόνια Άνεργοι εγγεγραμμένοι στον ΟΑΕΔ (με κάρτα ανεργίας άνω των 12 μηνών) έως 25 ετών (υποσύνολο του B.12)
B.12-3	και εξ αυτών, Μακροχρόνια Άνεργοι εγγεγραμμένοι στον ΟΑΕΔ (με κάρτα ανεργίας άνω των 12 μηνών) άνω των 50 ετών (υποσύνολο του B.12)

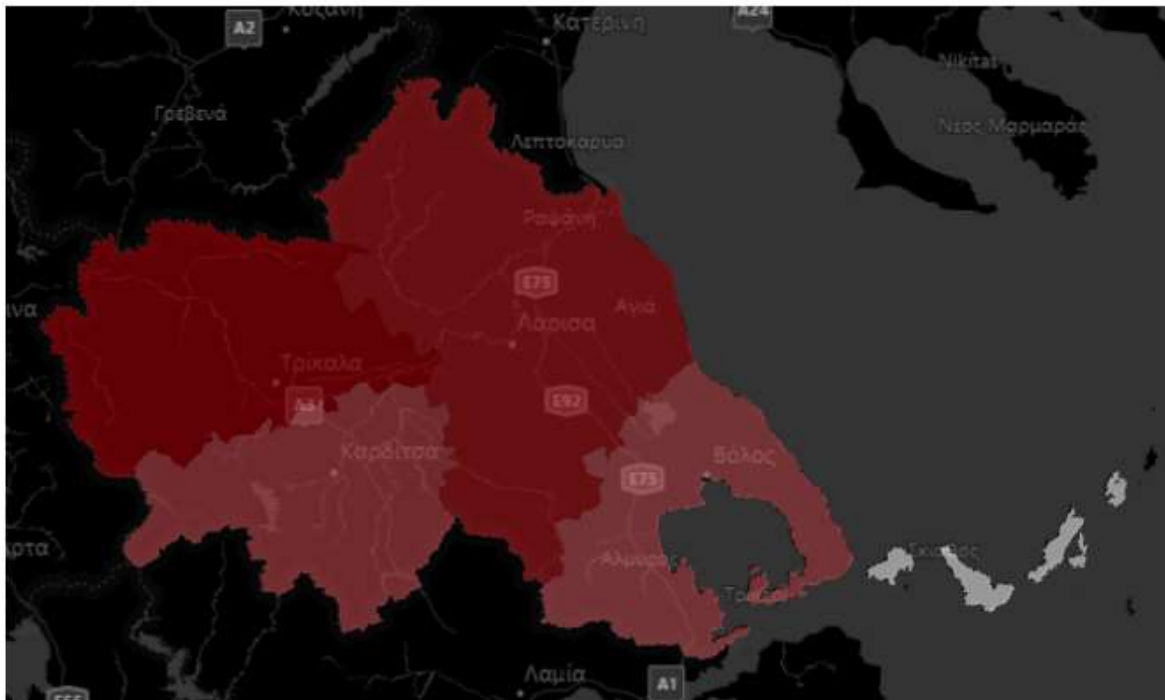
ΚΩΔ	ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΟΧΟΥ
B	ΕΙΔΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ
B.13	Μακροχρόνια Άνεργοι Άνεργοι χωρίς κάρτα ανεργίας ΟΑΕΔ
B.13-1	και εξ αυτών, Μακροχρόνια Άνεργοι χωρίς κάρτα ανεργίας ΟΑΕΔ/οικονομικά ανενεργοί/κοινωνικά αποκλεισμένοι (υποσύνολο του B.13)
B.13-2	και εξ αυτών, Μακροχρόνια Άνεργοι μη-εγγεγραμμένοι στον ΟΑΕΔ (χωρίς κάρτα ανεργίας ΟΑΕΔ/οικονομικά ανενεργοί/κοινωνικά αποκλεισμένοι έως 25 ετών (υποσύνολο του B.13)
B.13-3	και εξ αυτών, Μακροχρόνια Άνεργοι μη-εγγεγραμμένοι στον ΟΑΕΔ (χωρίς κάρτα ανεργίας ΟΑΕΔ/οικονομικά ανενεργοί/κοινωνικά αποκλεισμένοι άνω των 50 ετών (υποσύνολο του B.13)
B.13-4	και εξ αυτών, Μακροχρόνια άνεργοι με χαμηλά προσόντα (Απόφοιτοι Δημοτικού-Γυμνασίου) έως 25 ετών (υποσύνολο του B.13)
B.13-5	και εξ αυτών, Μακροχρόνια άνεργοι με χαμηλά προσόντα (Απόφοιτοι Δημοτικού-Γυμνασίου) άνω των 50 ετών (υποσύνολο του B.13)
B.14	Νέοι εκτός Αγοράς Εργασίας και Κατάρτισης (Νέοι ΕΑΕΚ/NEETS) 18-30 ετών με πολλαπλές μορφές κοινωνικής απομόνωσης
B.15	Μέλη πολύτεκνων οικογενειών με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα
B.15-1	και εξ αυτών, με ατομικό/οικογενειακό εισόδημα μέχρι 5.900 € (υποσύνολο του B.15)
B.15-2	και εξ αυτών, με οικογενειακό εισόδημα από 5.901 € μέχρι 12.000 € (υποσύνολο του B.15)

Κωδικοποίηση των Ευπαθών Ομάδων / Ωφελούμενων σε Ομάδες και Υπο-ομάδες με βάση πολλαπλά Χαρακτηριστικά και Ιδιότητες

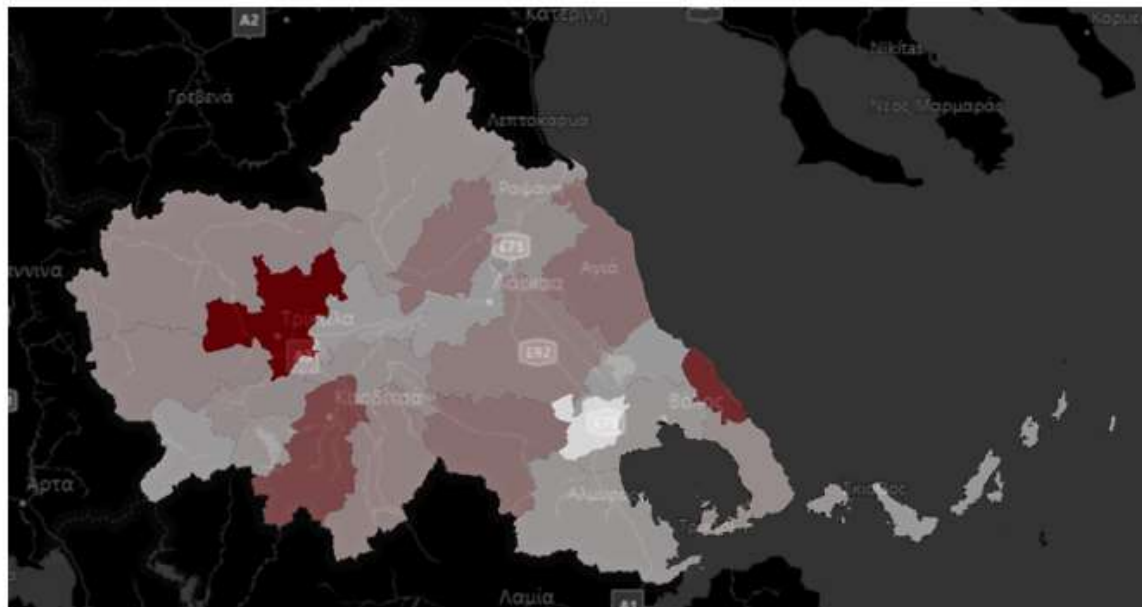
ΚΩΔ	ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΟΧΟΥ
Γ	ΛΟΙΠΕΣ ΟΜΑΔΕΣ
Γ.1	Νοικοκυριά χωρίς κανέναν εργαζόμενο
Γ.1-1	Και εξ αυτών Νοικοκυριά χωρίς κανέναν εργαζόμενο με παιδιά (υποσύνολο του Γ.1)
Γ.2	Περιθωριοποιημένες Κοινότητες
Γ.2-1	Και εξ αυτών ΡΟΜΑ
Γ.2-2	Και εξ αυτών Λοιποί 1:
Γ.2-3	Και εξ αυτών Λοιποί 2:
Γ.3	Φτωχοί Εργαζόμενοι με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα
Γ.3-1	Και εξ αυτών με χαμηλό ατομικό/οικογενειακό εισόδημα μέχρι 5.900 €
Γ.3-2	Και εξ αυτών με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα μέχρι 12.000 €
Γ.4	Φτωχοί Συνταξιούχοι με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα
Γ.4-1	Και εξ αυτών με χαμηλό ατομικό/οικογενειακό εισόδημα μέχρι 5.900 €
Γ.4-2	Και εξ αυτών με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα μέχρι 12.000 €
Γ.5	Ηλικιωμένοι (άνω των 65 ετών) χωρίς Ασφάλιση Υγείας
Γ.6	Ευπαθείς Ομάδες Υψηλού Κινδύνου (ΕΟΥΚ) λόγω COVID-19

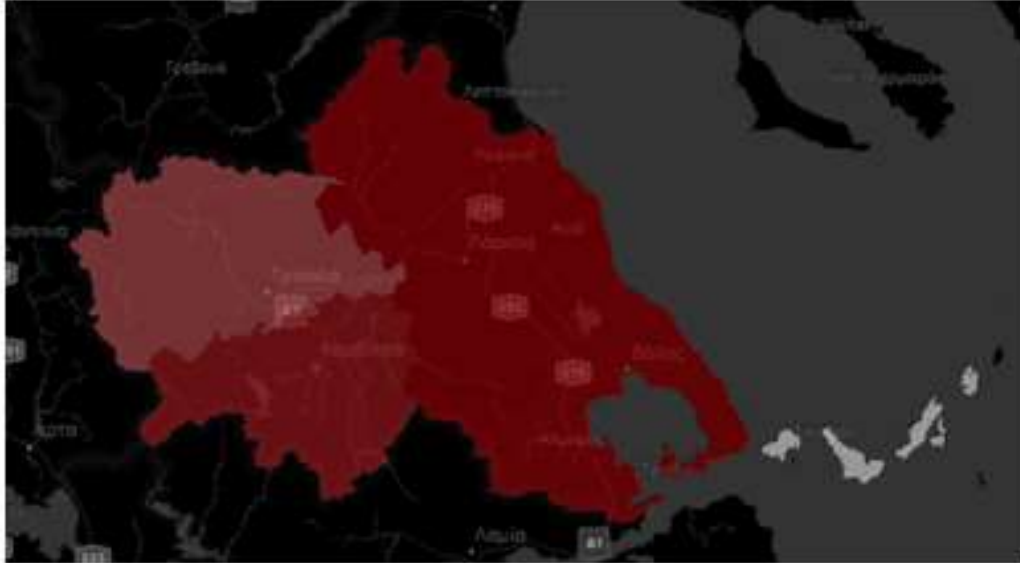
Κατανομές Ευπαθών Ομάδων Κατηγορίας Α (Ευάλωτες Ομάδες) ανά Π.Ε.

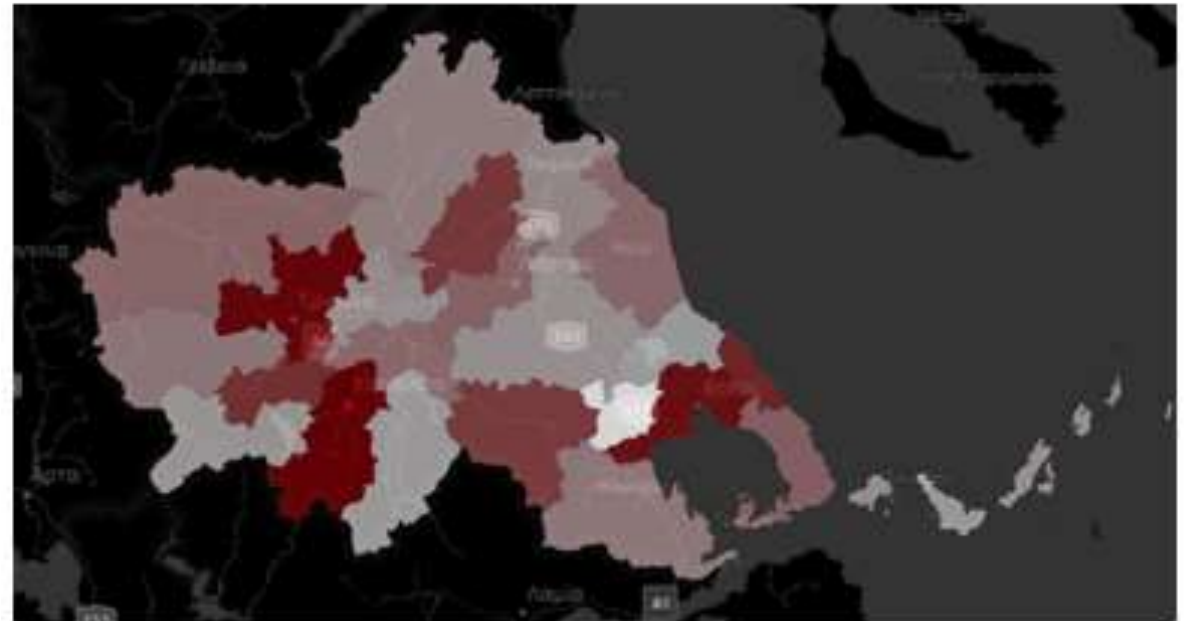
Κατανομές Ευπαθών Ομάδων Κατηγορίας Α (Ευάλωτες Ομάδες) ανά Δήμο

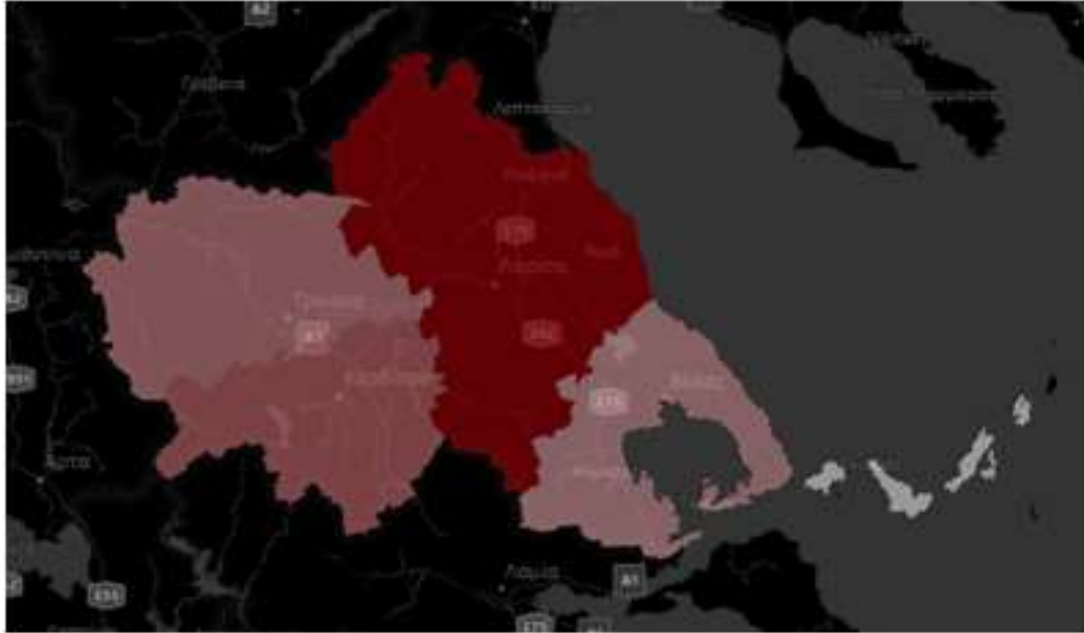
Κατανομές Ευπαθών Ομάδων Κατηγορίας Β (Ειδικές Ομάδες) ανά Π.Ε.

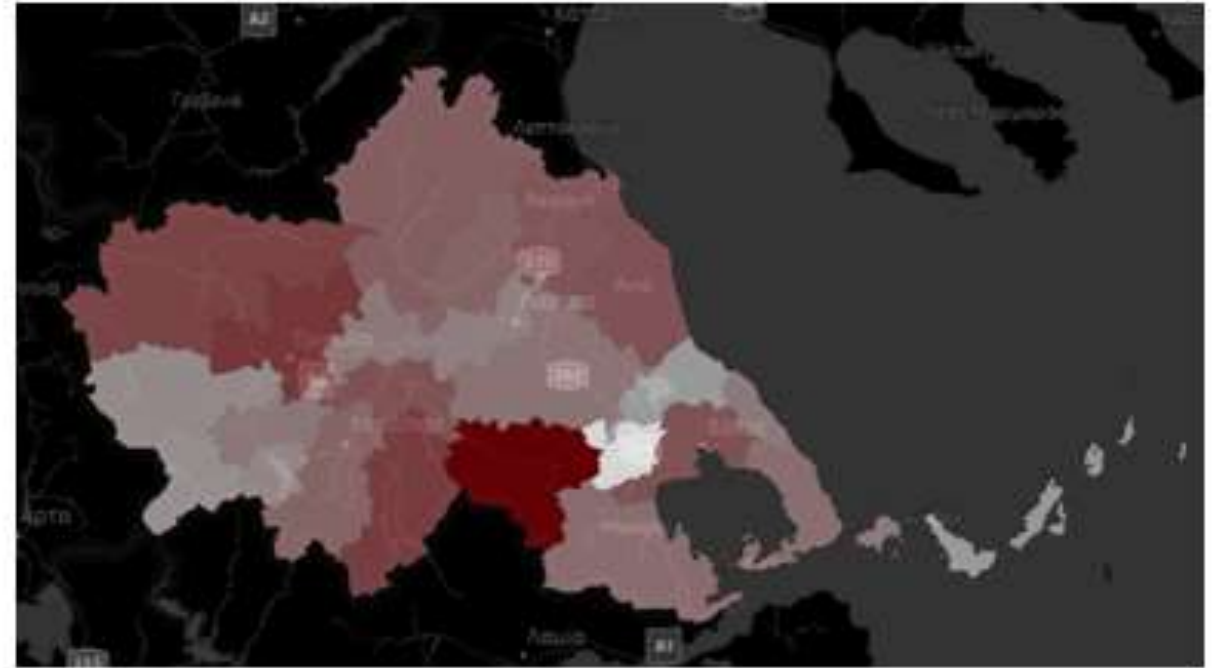
Κατανομές Ευπαθών Ομάδων Κατηγορίας Β (Ειδικές Ομάδες) ανά Δήμο

Κατανομές Ευπαθών Ομάδων Κατηγορίας Γ (Λοιπές Ομάδες) ανά Π.Ε.

Κατανομές Ευπαθών Ομάδων Κατηγορίας Γ (Λοιπές Ομάδες) ανά Δήμο

Ευχαριστούμε πολύ για την προσοχή σας!

